

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 11 0 К 009197 13 Кж 3
Бања Лука, 20.02.2014. године

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ!

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија др Вељка Икановића, као председника вијећа, Горане Микеш и Драгомира Миљевића, као чланова вијећа уз учешће записничара Софије Рибих, у кривичном предмету против оптуженог Д. Л., због кривичног дјела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. у вези са чланом 22. Кривичног закона Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, одлучујући о жалбама оптуженог и његовог браниоца, адвоката Ј. И. из Б. Л., изјављеним против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 К 009197 13 К од 04.11.2013. године, након одржане сједнице вијећа, којој су присуствовали републички тужилац Витомир Солдат, оптужени и његов бранилац, донио је дана 20.02.2014. године,

ПРЕСУДУ

Одбијају се, као неосноване, жалбе оптуженог Д. Л. и његовог браниоца, те потврђује пресуда Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 К 009197 13 К од 04.11.2013. године.

Образложење

Побијаном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 К 009197 13 К од 04.11.2013. године, оглашен је кривим оптужени Д. Л. због кривичног дјела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. у вези са чланом 22. Кривичног закона Социјалистичке Федеративне Републике Југославије (у даљем тексту: КЗ СФРЈ), и осуђен на казну затвора у трајању од 9 (девет) година, у коју је, на основу члана 50. став 1. истог Закона, урачунато вријеме проведено у притвора од 22.3.1993. до 30.3.1993. године и од 18.01.2013. године, па надаље. На основу члана 99. став 1. у вези са чланом 96. став 2. тачке а), е) и ж) Закона о кривичном поступку Републике Српске (у даљем тексту: ЗКП РС), оптужени је обавезан да накнади трошкове кривичног поступка у износу од 906,80 КМ и паушала у износу од 300,00 КМ, те награду и нужне издатке браниоца по службеној дужности, чија висина ће бити утврђена посебним рјешењем. На основу члана 108. став 3. ЗКП РС, породица оштећеног З. А., са имовинскоправним захтјевом, упућена је на парницу.

Против наведене пресуде жалбе су, благовремено, изјавили оптужени и његов бранилац, адвокат Ј. И. из Б. Л.

Оптужени у жалби није навео основе побијања пресуде, али из образложења те жалбе произилази да оспорава правилност чињеничних утврђења и закључак да је он извршилац кривичног дјела, чињенично описаног у изреци те пресуде. Није поставио конкретан приједлог.

Бранилац оптуженог је жалбу изјавила због битне повреде одредаба кривичног поступка, повреде Кривичног закона, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, одлуке о кривичној санкцији и одлуке о трошковима кривичног поступка, са приједлогом да се побијана пресуда преиначи и оптужени ослободи од оптужбе или укине и предмет врати првостепеном суду на понавно суђење. У оквиру жалбеног основа битне повреде одредаба кривичног поступка, аргументима из жалбе се указује на бројне облике тих повреда, садржане у одредби члана 311. став 1. тачке е), г), з) и к), ЗКП РС, те става 2. истог законског прописа. Оспорава се и правилност оцјене спроведених доказа и закључак побијане пресуде да је оптужени, на начин чињенично описан у изреци побијане пресуде, починио кривично дјело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. у вези са чланом 22. КЗ СФРЈ, за које је том пресудом оглашен кривим. Слиједом таквих тврдњи оспорава и законитост побијане пресуде у погледу правилне примјене Кривичног закона, те у дијелу одлуке о казни и одлуке о трошковима кривичног поступка.

У одговору на жалбе, у смислу одредбе члана 316. ЗКП РС, окружни тужилац из Бање Луке је предложио да се исте одбију, као неосноване и првостепена пресуда потврди.

У сједници вијећа, оптужени и његов бранилац изложили су жалбе, остајући код приговора садржаних у тим жалбама, а бранилац оптуженог и код изнесеног приједлога. Републички тужилац подржао је аргументе изнесене у одговору на жалбе, као и приједлог да се исте одбију, као неосноване, и првостепена пресуда потврди.

Испитујући првостепену пресуду, у смислу одредбе члана 320. ЗКП РС, одлучено је као у изреци ове пресуде из следећих разлога:

Оспоравајући правилност и законитост првостепене пресуде, аргументима из жалбе браниоца оптуженог, указује се на бројне облике битних повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. и 2. ЗКП РС.

Неке од тих повреда, првенствено приговор стварне надлежности Окружног суда у Бањој Луци, који је донио првостепену пресуду, одбрана је истицала током поступка пред тим судом, па су слиједом тога у тој пресуди дати разлози (у односу на вријеме извршења дјела, затим пријема предмета у рад, прије 01.3.2003. године, те потврђивања оптужнице, 13.02.2013. године), а све у складу са одредбом члана 423. став 3. ЗКП РС. Овај суд прихвата, и упућује на те разлоге (страна 6. и 7.), као ваљано образложене, и коначно, како Суд Босне и Херцеговине, у смислу одредбе члана 449. став 2. Закона о кривичном поступку Босне и Херцеговине, није по службеној дужности или на приједлог странака или браниоца (који није ни постављен), донио одлуку о преузимању овог предмета, неосновани су аргументи изнесени у жалби браниоца оптуженог, у прилог тврдњи да је стварно надлежан за поступање у овом предмету Суд Босне и Херцеговине, те да је доношењем побијане пресуде од стране Окружног суда у Бањој Луци, почињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка е) ЗКП РС.

Неосновани су жалбени приговори браниоца оптуженог, у прилог тврдњи да је, у поступку који је предходно доношењу побијане пресуде, почињена битна повреда одредаба кривичног поступка, из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС.

Право на одбрану, садржано у принципу једнакости у поступању из одредбе члана 14. ЗКП РС, које обухвата једнак процесни положај странака у свим аспектима, дакле, и у једнаком приступу суда у оцјени доказа (из става 2. цитиране законске одредбе), супротно тврњама из ове жалбе, није повријеђено приликом доношења побијане пресуде. Наиме, првостепени суд је у образложењу те пресуде са једнаком пажњом изнио садржај свих спроведених доказа а затим, у смислу одредбе члана 295. став 2. ЗКП РС, савјесно оцијенио сваки од тих доказа оптужбе и одбране појединачно и у међусобној повезаности, те за изведене закључке о одлучним чињеницама дао разлоге у образложењу те пресуде. Образложени су у побијаној пресуди и разлози у оцјени вјеродостојности противријечних исказа свједока оптужбе и одбране, дакле и исказа оптуженог, на чији изостанак се указује овом жалбом, све у складу са обавезом из одредбе члана 304. став 7. ЗКП РС, тако да се, у објективном смислу, у остварењу наведених облика права на једнакост у поступку, не стиче утисак пристрасности суда кроз фаворизовање тужилачке стране, на начин како се то потенцира у жалби браниоца оптуженог. Надаље, без основа су и тврдње да је због чињенице да су свјedoци оптужбе Б. А., И. А. и М. Т. први пут саслушани на главном претресу, повријеђено право на одбрану, јер са аспекта поштивања ових права, од одлучног значаја је чињеница да је одбрани, у условима непосредности и контрадикторности, омогућено право да унакрсно испита ове свједоке. Идентификовање оптуженог на главном претресу, као извршиоца дјела, од стране оштећених као очевидаца критичног догађаја, и њихове тврдње да су на фотографијама које им је касније показао И. А., брат убијеног З. А. (непосредно након извршења дјела, у 1993. години), препознали оптуженог, је саставни дио њихових исказа датих на том претресу. Дакле, не ради се о процесној радњи препознавања у смислу одредбе члана 150. став 3. ЗКП РС, на коју повреду се указује жалбом браниоца оптуженог, и тиме заснива тврдња о почињеној битној повреди одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка з) ЗКП РС. Искази наведених свједока Б. А., М. Т. и И. А., затим исказ оптуженог (не оспорава да је он на тим фотографијама, снимљеним у ПС П., након што је лишен слободе), те исказ свједока С. В., инспектора у ПС П. (негира да је сачинио те фотографије), оцијењени су на начин како је то прописано у одредби члана 295. став 2. ЗКП РС, тако да су, и аргументи из ове жалбе, у прилог тврдњи о битној повреди одредаба кривичног поступка из члана 311. став 2. у вези са повредом члана 295. став 2. ЗКП РС, неосновани.

Надаље, чињенични опис радње извршења, онако како је дат у изреци побијане пресуде, потпуно је јасан и садржи субјективне и објективне елементе бића кривичног дјела за које је оптужени оглашен кривим том пресудом. Такав опис радње, у којем су садржани елементи кршења међународног хуманитарног права, у виду злостављања више чланова породице А. у њиховој кући, у селу Б., општина П., а затим и лишење живота З. А., као цивилних лица за вријеме оружаног сукоба у БиХ, у свему је усаглашен са разлозима датим у образложењу те пресуде, за све одлучне чињенице на којима је заснован закључак о кривици оптуженог за почињено кривично дјело. Ради тога су без основа жалбени приговори и тврдња да је изрека побијане пресуде неразумљива и противријечна датим разлозима и тиме захваћена битном повредом одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка к) ЗКП РС.

Надаље, аргументима изнесеним у жалбама оптуженог и његовог браниоца, не може се оспорити правилност чињеничних утврђења и ваљаност разлога датих у побијаној пресуди за закључак да је оптужени, починио радње чињенично описане у изреци побијане пресуде и тиме кривично дјело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СФРЈ.

Наиме, према чињеничном утврђењу побијане пресуде, оптужени је критичног дана 18.02.1993. године, као припадник ратне ВЈ ... са још два, за сада неидентификована наоружана лица, за вријеме оружаног сукоба у БиХ, у кући породице А., у селу Б., општина П., вршио злостављање више цивила хрватске националности, ударајући их кундацима пушке и ногама (Д., П. и Б. А.1), тражећи новац, међу којима је било и двоје дјеце, којима су упућивали пријетње, а затим је оптужени, са 5 хитаца из аутоматске пушке, наносећи више прострелних рана у виталне дијелове тијела, лишио живота З. А.

Оваква чињенична утврђења, резултат су правилне оцјене исказа свједока оптужбе и одбране, материјалних доказа, прикупљених приликом увиђаја на лицу мјеста, те резултата одговарајућих вјештачења. Искази свједока Б., М. и Л. А., очевидаца критичног догађаја, који су на детаљан и увјерљив начин описали цијели слијед догађаја, те идентификовали оптуженог (Б. и М.), као саизвршиоца у злостављању чланова породице А. а директног извршица убиства З. А., и по оцјени овог суда, представљају ваљану основу за закључке о свим одлучним чињеницама изнесеним у побијаној пресуди. Одређене неподударности у овим исказима, које се наглашавају у жалбама, а које прихвата и првостепени суд и правилно их образлаже околностима критичног догађаја и оправданог страха, по оцјени овог суда, не могу довести у сумњу вјеродостојност и вриједносни значај њихових исказа у цјелини. Ово посебно код чињенице да њихов први и једини сусрет са оптуженим није био само критичне вечери у породичној кући А. када је дјело почињено, већ и неколико дана раније, приликом претресања куће (потврђује Б. А.), а затим и неколико дана касније, када су видјели и препознали оптуженог на улици код пијаце у П. (потврђују Л., Б. и М. А.), а затим исто лице препознали на фотографијама које им је показао њихов стриц И. А. 1993. године. Дакле, вриједносни значај исказа ових свједока и препознавање оптуженог, па и оно извршено на главном претресу, када су свједочили о свим околностима критичног догађаја, није доведен у сумњу аргументима из жалби, па и тврдњама о бројним пропустима у току истраге.

У вези са наведеним, без основа су приговори којима се указује на непотпуно утврђено чињенично стање у погледу начина на који је свједок И. А. дошао у посјед фотографија оптуженог (да ли од стране радника полиције или не), које чињенице се потенцирају у жалбама и дефинишу као пропусти овлаштених службених лица, па и С. В., инспектора ПС П., који је поступао у овом предмету након привођења оптуженог.

Истог карактера су и жалбени приговори којима се оспорава правилност оцјене исказа оптуженог и ваљаност разлога датих за његово неприхватање, као вјеродостојног. Наиме, и по оцјени овог суда, исказ оптуженог у дијелу тврњи да критичне вечери није био у кући породице А. и да није починио радње за које је оглашен кривим побијаном пресудом, а затим и у дијелу тврдњи које се односе на разлоге привођења у ПС П. (сукоб са В. Д. и Ж. Б. због несугласица око његовог даљег војног распореда након погибије В. М., комаданта ... и расформирања те јединице), у супротности су са исказима свједока очевидаца Б., М. и Л. А., те исказом свједока С. В., инспектора ПС П.

Слиједом наведеног, чињенично стање је потпуно и правилно утврђено и правилно је примјењен Кривични закон, када су радње оптуженог из изреке побијане пресуде, квалификоване као кривично дјело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. у вези са чланом 22. КЗ СФРЈ, који је био на снази у вријеме извршења дјела (18.02.1993. године).

Ради тога је приједлог из жалби за извођење нових доказа и саслушање поименично наведених свједока (на околности сазнања о раздужењу војном опремом и оружјем јединице ...), за које се наводи да је одбрана сазнала у жалбеном поступку, без основа, јер се извођењем тих доказа не би утврдило другачије чињенично стање од оног које је утврђено том пресудом.

Овај суд је испитао побијану пресуду и у одлуци о казни, у вези са аргументима из жалбе браниоца оптуженог за овај жалбени основ, а жалбу оптуженог у смислу одредбе члана 322. ЗКП РС, налазећи да су, у поступку пред првостепеним судом, правилно утврђене све олакшавајуће и отежавајуће околности и истима је, у складу са одредбом члана 41. став 1. КЗ СФРЈ, дат правилан значај.

Све олакшавајуће околности, које се наглашавају у жалби браниоца оптуженог, а које су од значаја за висину казне, образложене су и правилно цијењене приликом одмјеравања казне затвора. У повезаности са тим околностима, правилно су цијењене и друге околности, које имају карактер отежавајућих и односе се на начин извршења дјела (злостављање више цивилних лица, међу којима је било особа женског пола и старије животне доби и двоје дјеце и лишење живота З. А. у њиховој породичној кући). Дакле, ради се о околностима у начину извршења дјела које прелазе оквире кривичноправне радње бића кривичног дјела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СФРЈ, за које је оптужени оглашен кривим.

Ради тога је, по оцјени овог суда, казна затвора у трајању од 9 (девет) година, изречена побијаном пресудом, правилно одмјерена и одражава потребну мјеру казне са аспекта индивидуализације и опште сврхе кажњавања. О свему томе је у побијаној пресуди дато ваљано образложење, које овај суд, у цјелости, прихвата.

Како у жалби оптуженог и његовог браниоца, а нити у поступку који је предходио доношењу побијане пресуде, нису пружени докази који потврђују да би плаћањем трошкова кривичног поступка било доведено у питање издржавање оптуженог или лица којег је дужан да издржава, то нису испуњени законски услови да се оптужени, у смислу одредбе члана 99. став 4. ЗКП РС, ослободи обавезе плаћања трошкова кривичног поступка. У овом дијелу побијана пресуда донесена је на основу правилне примјене члана 99. став 1. а у вези са чланом 96. став 2. тачке а), е) и ж) ЗКП РС.

Из наведених разлога, и примјеном члана 327. ЗКП РС, одлучено као у изреци ове пресуде.

Записничар
Софија Рибич

Предсједник вијећа
др Вељко Икановић

За тачност отправака овјерава
руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић